

Elektrarne na veter v pogorskem prostoru

Načelna pozicija CAA-a

1. Preambula

Na prvem mestu energetske politike CAA-a stoji izkoriščanje prihrankov energetskih potencialov: šele na drugem mestu stoji izkoriščanje obnovljivih energij. Po tej razvrstitvi se zavzemajo članska združenja CAA-a tudi za koriščenje energije vetra kot obliko energije, ki je ugodna klimi in je pazljiva nasproti resursam in okoljem – toda z omejitvijo, da bi bila pokrajina in narava čim manj okrnjena.

Posebno v pogorskih področjih se morajo upoštevati stroga merila na planiranje in odobritev elektrarn na veter, da bodo ohranjene in zaščitene obstoječe ekološke, pokrajinsko estetske in turistične vrednote teh pokrajin. CAA postavlja zato posebne zahteve na elektrarne na veter v alpskem prostoru in tudi izven alpskih pogorskih področjih, v katerih so članska združenja CAA-a aktivna (n.pr. v Apeninih, Pirenejih, v sredogorju).

2. Osnove in veljavnost

Ta pozicija CAA-a temelji na različnih že odstoječih pozicijah članskih združenj, med drugim pri OeAV, DAV, CAI in FFCAM. Te v svojih vsebinskih izjavah niso manj stroge kot le-ta pozicija CAA-a.

Pozicija CAA-a se v svojem zahtevnem profilu v glavnem ujema s švicarskim konceptom Windenergie 2004 (www.suisse-eole.ch/images/1140/CH/Konzept_WindenergieCH-d.pdf), ki je bil izdelan v širokem konzultacijskem postopku v konsenzu z vsemi zainteresiranimi krogi. Nadalje je pozicija kompatibilna z Alpsko konvencijo (zapisnik Varstvo narave in krajine 9. in 10. čl., Energetski protokol 1. odst. 6. čl.).

Osnovna pozicija CAA-a „Elektrarne na veter“ je za članska združenja CAA-a obvezujoča. Bolj obširna, državno specifična določila lahko posamezna združenja prevzejo dodatno.

3. Začetno stanje

Pridobivanje energije iz vetra svetovno narašča. V Evropi je bil ta razvoj pospešen z EU-smernico „Podpiranje proizvodnje električnega toka iz obnovljivih energetskih virov na notranjem trgu“ (EU-smernica 2001/77/EG). Številne elektrarne na veter in parki elektrarn na veter so bile že zgrajene v evropskih ravninah in blizu obale, toda tudi v pogorju se gradi vedno več elektrarn na veter. Pri proizvodnji električnega toka na veter si stojijo nasproti pozitivni aspekti, kot so varovanje resurs, ohranjanje čistosti zraka in zaščita klime, in negativni aspekti, kot so razvrednotenje krajinske estetike, hrup, senca, motenje favne – posebno leteče favne – in krnjenje naravnih in kulturnih dobrin. V pogorskih področjih so posebno

očitni negativni učinki elektrarn na veter. Tukaj je zato treba za vsako odločanje za in proti gradnji naprav skrbno pretehtati vse interese.

Na podlagi topografičnega izhodišča in vetrskih razmer v Alpah (ali preslab ali premočen), elektrarne na veter v Alpah ne bodo mogoče v res v velikem merilu. Ne bodo omogočile znaten prispevek k celotni oskrbi z energijo. Pri pretehtanju interesov za koriščenje in zaščito se mora to dejstvo upoštevati v smislu manjše pomembnosti interesa koriščenja.

4. Lokacije

CAA opredeljuje sledeče naravo zaščitne in okolno strokovne zahteve, ki so potrebne za izbor lokacije za elektrarne na veter. Določanje konkretnih kriterij omogoča, da se lahko posamezni projekti presodijo po skladnosti s prostornim načrtovanjem in da sprožijo ustrezno presojevanje. S temi kriteriji se opredeljujejo „preskusna področja“ in „izključna področja“. Zahtevki se ozko naslanjajo na kriterije švicarskega koncepta Windenergie 2004.

4.1 Možne lokacije za elektrarne na veter v Alpah = preskusna področja

Gradnja elektrarn na veter mora upoštevati veljavne zakonske predpise za okolje, urejanje prostora in krajino (predpisi EU, državni in deželni predpisi). Centralni predpisi pri tem so:

- strateška preiskava okolja (EU-smernica 2001/42/EG),
- preiskava ekološke sprejemljivosti (EU-smernica 97/11/EG)
- Alpska konvencija

Potencialna preiskovalna področja so označena z naslednjimi značilnostmi:

- zadosten razmik k izključnim področjem
- prednost lokacijam z obstoječimi zgradbami in tehničnim povezanjem,
- nebene motnje optičnih povezav, nepomemben poseg v podobo krajine, nepomeben učinek na naravo, posebno na ptice,
- izbor lokacije na že obstoječih povezovalnih cestah, ki so vozne za težka vozila,
- obstajanje regionalnega ekološkega energetskega načrta.

Ta ustrezna področja se morajo opredeliti pravno obvezujoče v načrtnih instrumentih za urejanje prostora in v zakonih občin / dežel / držav.

4.2 Izključna področja

Članska združenja CAA-a izključujejo elektrarne na veter v zaščitnih območjih ter na področjih s posebno pomembnostjo za ptice in opredeljujejo področja s posebno krajinsko lepoto ali s kuturnimi značilnostmi kot „tabu področja“. Izvzete iz tega so majhne naprave, ki služijo izključno samooskrbi izoliranim lokacijam (n.pr. zaselki, zaščitne kočice).

Izključna področja so vsa pravomočno določena zaščitna področja, med drugim

- Natura 2000-področja (EU-smernica 79/409/EWG (FFH-smernica) in 92/43/EWG (smernica za zaščito ptic)
- narodni parki
- naravni rezervati
- naravni parki
- mirovna področja / počivaslišča za ptice

- krajinsko varstvena področja
- zaščiteni biotopi
- Ramsar – zaščiteni področja
- UNECSO – področja svetovne naravne dediščine

Poleg tega so naslednje lokacije praviloma neprimerne za elektrarne na veter:

- področja, ki so posebno važne za ptice: območja za prelet, počivanje, hrano, valjenje, območja za valjenje v travniku, vlažna območja
- vizualno eksponirane lokacije s prominentnimi optičnimi osmi
- krajine s posebno lepoto
- zgodovinske kulturne krajine
- zaščiteni in zaščite vredni kulturni, gradbeni in zemeljski spomeniki
- področja z izrazitimi optičnimi odnosi k razglednim točkam
- področja, ki so pomembna za alpski turizem
- naselitvena področja:
 - a) čista stanovanjska področja > 500m radij razmika
 - b) mešana področja > 250m radij razmika

4.3 Odstranjanje naprav

Za vsa naprave se mora predvideti obvezen načrt za odstranjanje. Odstranjanje na koncu produkcijskega obdobja gre v breme firme uporabnika. Založiti se mora finančna varščina v primerni višini v korist teritorialne uprave. Ta se uporablja tako za pokrivanje grandnjih škodb kakor tudi za stroške odstranjanja.

5. Sodelovanje

Pri izboru lokacij za elektrarne na veter se morajo vključiti prizadeti lastniki parcel in mejaši ter prizadete interesne skupine. V pogorskem področju spadajo k temu tudi dotična alpska združenja, ki imajo praviloma veliko znanja in dolgoletne izkušnje na področju.

6. Povzetek

CAA odobrava elektrarne na veter kot varianto za pridobivanje obnavljajoče energije, če so na lokacijah, ki so združljive z naravo in krajino. Daja prednost prostorno načrtovalnem izboru tako zvanim preskusnim nasproti izključnim področjem. Vsekakor smatra CAA, da imajo elektrarne na veter v alpskem prostoru podrejen pomen. Alpe zaradi topografičnega izhodišča in alpskih vetrnih razmer c celoti niso primerne za velike parke elektrarn na veter. Razen tega imajo Alpe kot naravne in kulturne krajine velik narodno ekonomski pomen za turizmo. CAA formulira jasne pogoje oz. izključne kriterije, ki se ozko naslanjajo na koncept Energija na veter Švica 2004. Zahteva možnost sodelovanja z vsemi prizadetimi interesnimi skupinami pri planiranju elektrarn na veter – v pogorskih področjih tudi z alpskimi združenji.

Sprejeta na članskem zboru CAA-a dne 9. septembra 2006.